

RAPPORT

Beoordeling effecten van grondgebonden gebruik op Vliegbasis Leeuwarden op N-2000 gebieden en beschermde soorten

Aanvraag Wnb

Klant: Ministerie van Defensie

Referentie: BG5564_Effectengrondgebondengebruik_R002

Status: Definitief/P01.02

Datum: 11 februari 2021

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Jonkerbosplein 52
6534 AB NIJMEGEN
Netherlands
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 70 00 **T**
+31 24 323 93 46 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Beoordeling effecten van grondgebonden gebruik op Vliegbasis Leeuwarden op N-2000 gebieden en beschermde soorten

Ondertitel:

Referentie: BG5564_Effectengrondgebondengebruik_R002

Status: P01.02/Definitief

Datum: 11 februari 2021

Projectnaam:

Projectnummer: BG5564-100-109

Auteur(s): Sylvia den Held

Opgesteld door: Sylvia den Held

Gecontroleerd door: Hans Jumelet

Datum: 11 februari 2021

Goedgekeurd door: Caroline Winkelhorst

Datum: 11 februari 2021

Classificatie

Open

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V. en dient voor publicatie of anderszins openbaar maken te worden geanonimiseerd.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Doel onderzoek	1
1.2	Wettelijk kader	1
2	Referentiesituatie en beoogde situatie	2
2.1	Referentiesituatie	2
2.2	Beoogde situatie	3
3	Ecologische beoordeling Natura 2000 gebieden	4
4	Ecologische beoordeling beschermde soorten	6
5	Conclusie	7

Referenties

1 Inleiding

1.1 Doel onderzoek

Het ministerie van Defensie is voornemens een vergunning aan te vragen voor de vliegbasis Leeuwarden in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiertoe is een aantal onderzoeken uitgevoerd waarvan dit rapport er één is.

Het doel van de onderzoeken is om de beoogde activiteiten van vliegbasis Leeuwarden in kaart te brengen en te toetsen aan de geldende regels in het kader van de Wnb. Onderhavig onderzoek betreft het grondgebonden gebruik en de effecten op Natura 2000-gebieden en beschermde soorten.

De onderzoeken naar effecten van luchtgebonden gebruik van de vliegbasis en N-depositie vanwege lucht- en grondgebonden gebruik zijn in andere rapporten opgenomen.

1.2 Wettelijk kader

Het wettelijk kader waaraan wordt getoetst is de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb schrijft voor dat activiteiten getoetst moeten worden om na te gaan of kan worden uitgesloten dat binnen Natura 2000-gebieden significante gevolgen optreden (artikelen 2.7 en 2.8 Wnb). Daarnaast wordt gekeken of mogelijk sprake is van overtreding van verbodsbepalingen voor beschermde soorten (paragrafen 3.1 t/m 3.3 Wnb).

2 Referentiesituatie en beoogde situatie

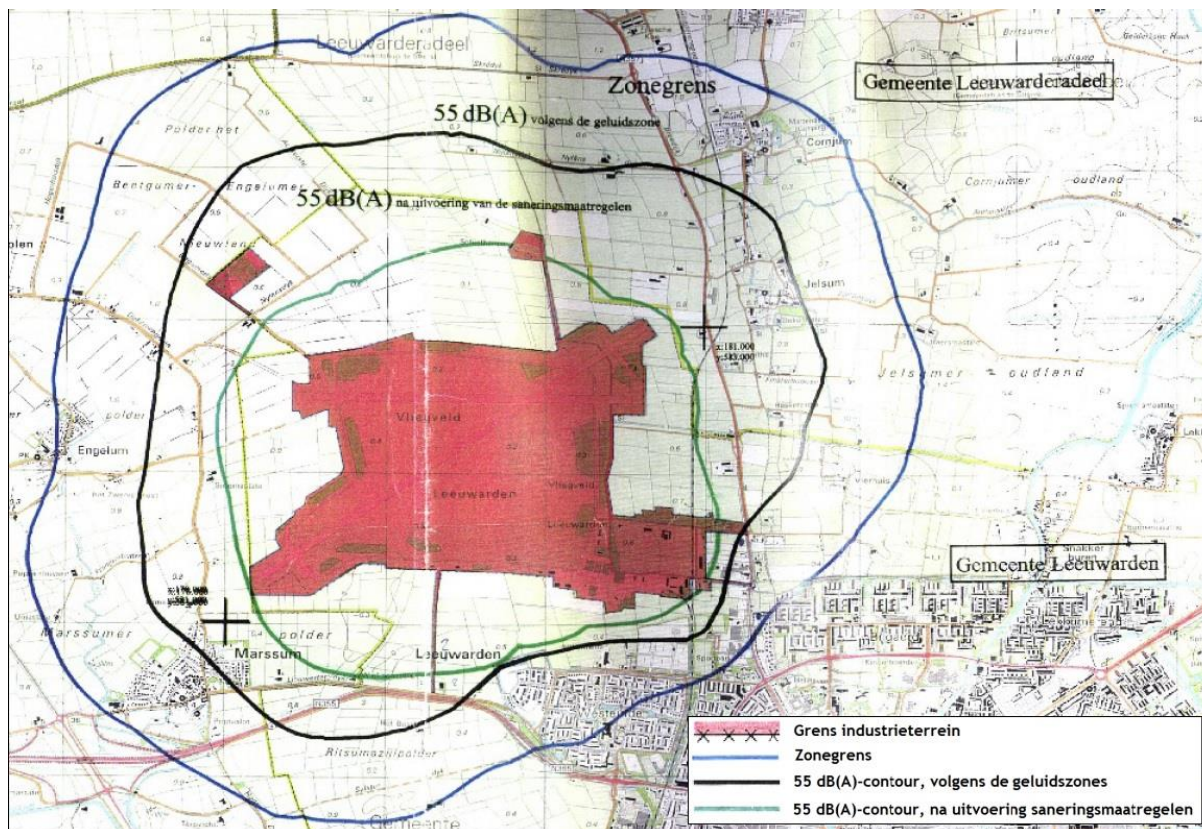
2.1 Referentiesituatie

Voor grondgebonden geluid is de referentiesituatie de geluidzone die op 1 juli 1993 krachtens artikel 59 van de Wet geluidhinder van rechtswege van kracht is geworden voor de vliegbasis Leeuwarden. Deze geluidszone voor industriegeluid is een gevolg van het feit dat op de vliegbasis inrichtingen, aangewezen in artikel 2.4 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Stb. 1997, 74), aanwezig zijn. De geluidszone is gebaseerd op geluidsberekeningen door TNO (1992). De geluidbelasting vanwege grondgebonden gebruik is gebaseerd op de volgende bronnen: proefdraaien van jachtvliegtuigen en helikopters in en buiten shelters, mobiele werktuigen, apparaten zoals aggregaten en installaties voor ruimteverwarming. De geluidszone is een gebied rond een industrieterrein waarbuiten de gecumuleerde geluidbelasting van alle daarop gevestigde bedrijven niet hoger mag zijn dan 50 dB(A).

Op 4 oktober 1993 is bij Koninklijk Besluit ontheffing verleend voor hogere waarden conform de Wet geluidhinder omdat de geluidbelasting op enkele woningen hoger was dan 55 dB(A). Ná 1993 zijn saneringsmaatregelen genomen die hebben geleid tot een beperking van het grondgebonden geluid. De ligging van de 55 dB(A) geluidcontouren vóór en ná saneringsmaatregelen is getoond op de plankaart van het vigerende bestemmingsplan Leeuwarden-Buitengebied van 23 april 2014.

De revisievergunning op grond van de Wet milieubeheer van 14 juni 2001 heeft niet geleid tot aanpassing in de zone van 1993. Ook de beschikking milieuneutrale verandering Vliegbasis Leeuwarden van 5 september 2019 laat de 50 dB(A) geluidszone ongewijzigd.

De vastgelegde 50 dB(A) geluidzone in 1993 is daarmee te beschouwen als de referentiesituatie.

Figuur 1. Vigerende grondgebonden geluidszone Vliegbasis Leeuwarden, bestemmingsplan Leeuwarden-buitengebied (2014)

2.2 Beoogde situatie

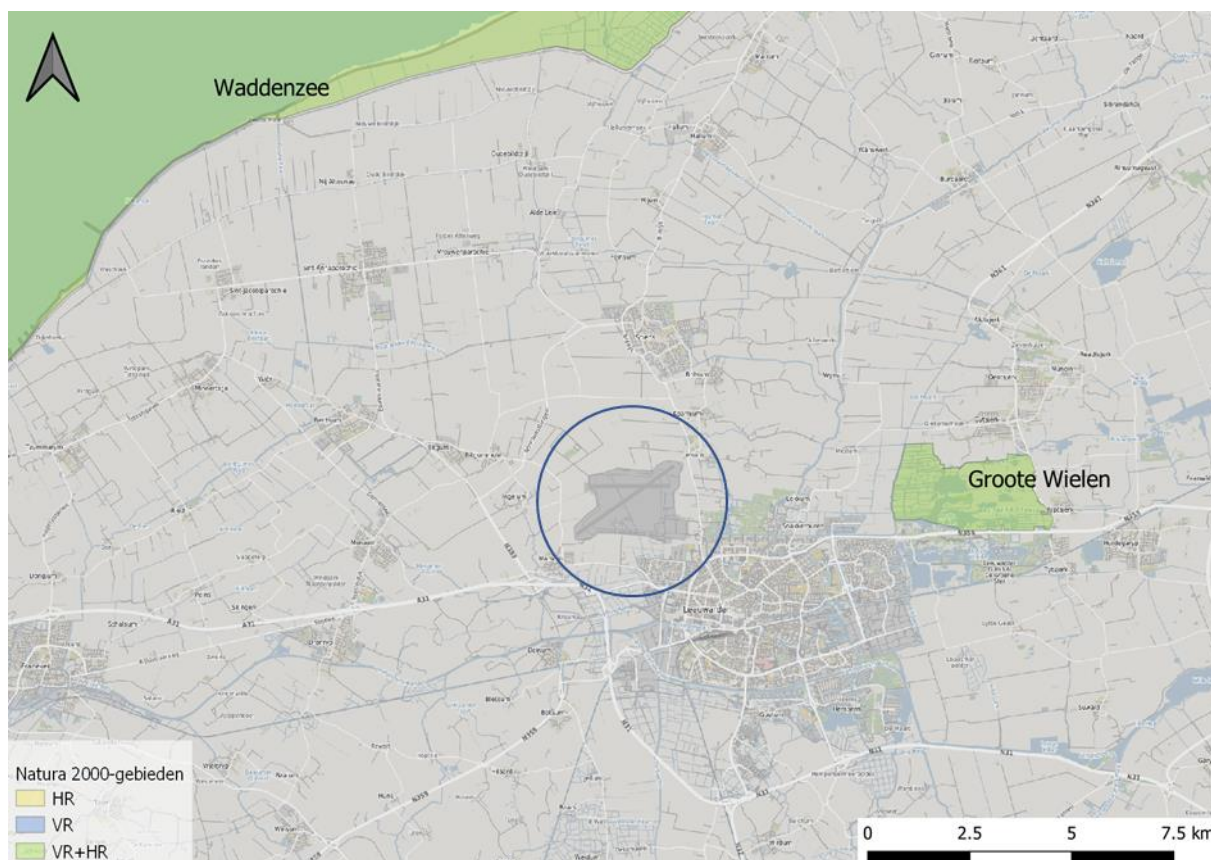
Voor het proefdraaien van jachtvliegtuigen is de vervanging van de F-16 door de F-35 de belangrijkste ontwikkeling wat betreft de omvang van het grondgebonden geluid. Minder van belang voor geluid zijn beperkte wijzigingen in het gebruik van mobiele werktuigen en andere ondersteunende voorzieningen voor het proefdraaien. Er zijn geen ruimtelijke ontwikkelingen voorzien. Het beoogd gebruik leidt niet tot aanpassing van de vastgelegde 50 dB(A) geluidzone uit 1993. Het grondgebonden geluid blijft binnen de contour zoals vastgelegd in 1993. Proefdraaien met de F35 wordt zo ingericht dat dit past binnen de contour. Er zijn verder geen fysieke ingrepen op het veld voorzien.

3 Ecologische beoordeling Natura 2000 gebieden

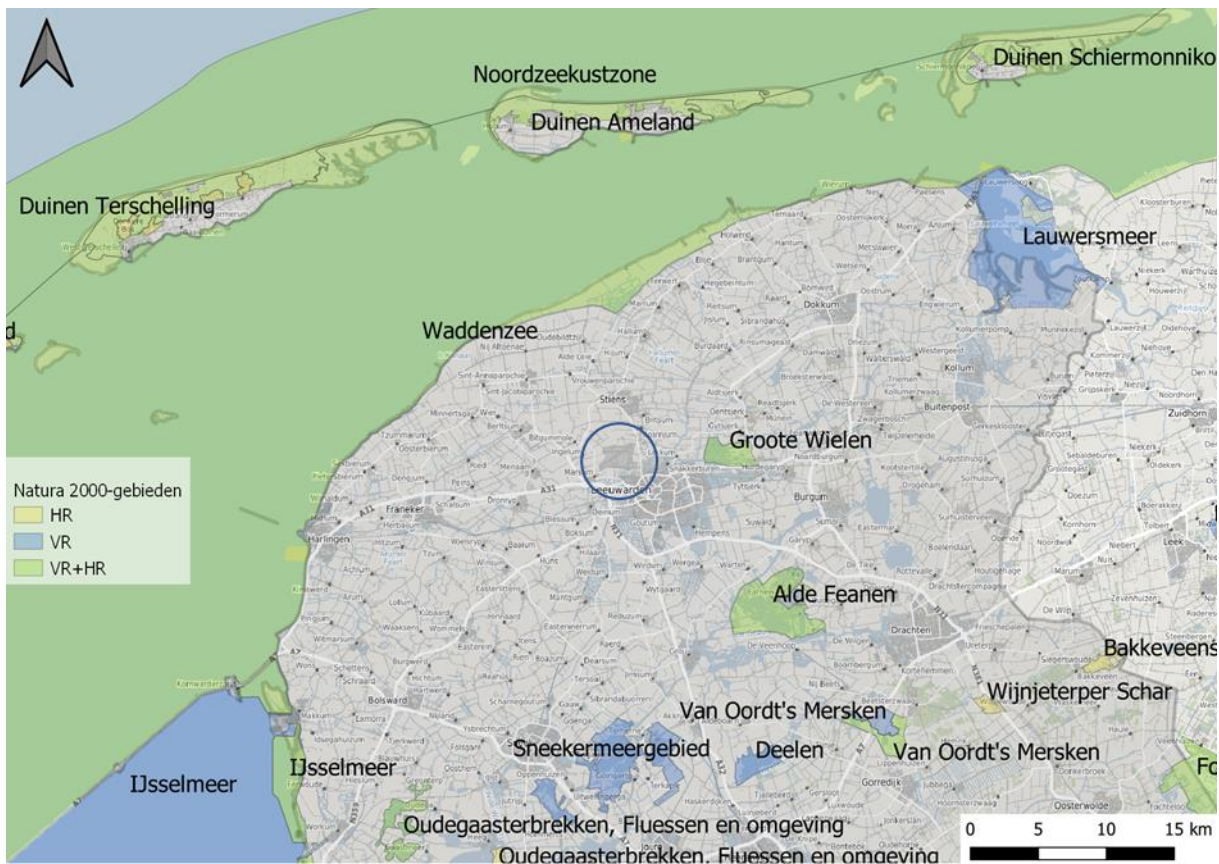
In de omgeving van Vliegbasis Leeuwarden liggen de Natura 2000-gebieden Groote Wielen (op > 5 kilometer) en Waddenzee (op > 9 kilometer) (figuur 2). Op grotere afstand liggen meer Natura 2000-gebieden (figuur 3). Bepaald moet worden of de natuurlijke kenmerken van de omliggende Natura 2000-gebieden worden aangetast als gevolg van het beoogde grondgebonden gebruik. Gezien de aard van de te toetsen activiteit (grondgebonden gebruik) en de afstand tot de Natura 2000-gebieden is geluidsverstooring de enige relevante storingsfactor. Effecten van stikstofdepositie zijn zoals gezegd apart beschouwd.

Verstoringsgevoelige soort(groepen) in de dichtstbijzijnde Natura-2000 gebieden (Groote Wielen en Waddenzee) zijn vogels en zeezoogdieren (Effectenindicator Ministerie LNV). Aansluitend bij eerdere onderzoeken naar de effecten van geluid of vogels en zeezoogdieren (Reijnen & Foppen 1991, Reijnen et al 1995, Brouwer & van der Vliet 2020) worden voor deze toetsing de volgende grenswaarden gehanteerd:

- broedvogels: 43 dB(A) L_{den} ,
- niet-broedvogels: 51 dB(A) L_{den} en
- rustende zeehonden op platen: 45 dB(A) L_{den} .

Figuur 2. Ligging Natura 2000-gebieden nabij Vliegbasis Leeuwarden (indicatief, blauw omcirkeld).

Figuur 3. Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van Vliegbasis Leeuwarden (indicatief, blauw omcirkeld).

De grondgebonden activiteiten in de beoogde situatie passen binnen de 50 dB(A) geluidszone, deze zone wijzigt niet in de beoogde situatie. De dB(A) etmaal waarde werd gebruikt voordat dB(A) Lden toegepast werd en is niet één op één vergelijkbaar, doordat de manier van berekenen iets afwijkt. Hierdoor valt in dezelfde situatie de dB(A) etmaal waarde vaak ongeveer 2 dB hoger uit dan dB(A) Lden.

De 50 dB(A) etmaal contour in figuur 1 komt ongeveer overeen met een 48 dB(A) Lden contour. Deze contour reikt tot maximaal 2 kilometer van de vliegbasis. Verstoring van niet-broedvogels van de Waddenzee (op >9 kilometer afstand) of de Groote Wielen (op >5 kilometer afstand) kan daarmee op voorhand worden uitgesloten.

Een 43 dB(A) Lden contour (broedvogels) en een 45 dB(A) Lden contour (rustende zeehonden op platen) zijn niet beschikbaar voor de referentiesituatie of de beoogde situatie. Op basis van de vuistregel van een afname van het geluidsniveau met 6 dB per verdubbeling van de afstand, kan worden afgeleid dat de 42 dB(A) Lden contour op 4 kilometer van de vliegbasis ligt en niet tot enig Natura 2000-gebied reikt. Verstoring van broedvogels van de Groote Wielen en de Waddenzee en verstoring van rustende zeehonden van de Waddenzee kunnen hiermee op voorhand worden uitgesloten.

4 Ecologische beoordeling beschermde soorten

Er is beperkt informatie beschikbaar over de aanwezige beschermde soorten op de vliegbasis. De graslanden zijn van enige betekenis voor weidevogels en patrijs, de nesten van weidevogels worden geteld. De meest recente gegevens stammen uit 2008, toen werden 27 broedparen geteld en in 2007 22. Het betrof de soorten scholekster, Kievit, grutto en tureluur (Hornman, 2009). Naast deze soorten kunnen op de vliegbasis en in de directe omgeving ook andere broedvogelsoorten worden verwacht (o.a. huismus, huiszwaluw, gekraagde roodstaart, heggenmus, koolmees, pimpelmees, vink, merel, fitis, tjiftjaf, braamsluiper, rietzanger, blauwborst, bruine kiekendief, kauw, meerkoet, krakeend), evenals algemene grondgebonden zoogdiersoorten (o.a. aardmuis, egel, bunzing, haas, konijn) en amfibieën (o.a. bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander). Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen bekend. Wel kunnen vleermuizen het terrein en de omgeving gebruiken als foerageergebied. Er is geen reden om aan te nemen dat sinds de uitgevoerde inventarisaties grote wijzigingen hebben optreden waardoor meer beschermde soorten voorkomen, het gebruik van de vliegbasis is op vergelijkbare wijze voortgezet.

Het grondgebonden gebruik wijzigt niet in de beoogde situatie. De vervanging van de F-16 door de F-35 leidt niet tot een wijziging in de grondgebonden geluidcontour. Er zijn geen fysieke ingrepen voorzien op het veld. Er zal in de beoogde situatie geen sprake zijn van overtreding van verbodsbepalingen voor beschermde soorten. De aanwezige beschermde soorten zijn gewend aan het gebruik van het terrein.

5 Conclusie

In deze effectenanalyse is gekeken naar de mogelijke versturende effecten van het grondgebonden gebruik op vliegbasis Leeuwarden op omliggende Natura 2000-gebieden en beschermde soorten. De 50 dB(A) geluidszone contour wijzigt in de beoogde situatie niet ten opzichte van de referentiesituatie. Er zijn geen fysieke ingrepen voorzien op het veld. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen voor beschermde soorten.

Gezien de afstand van vliegbasis Leeuwarden tot Natura 2000-gebieden (Grote Wielen op > 5 kilometer en Waddenzee op > 9 kilometer) zullen derhalve geen negatieve effecten van grondgebonden geluid optreden in de omliggende Natura 2000-gebieden. Uit de effectbeoordeling volgt dat er geen sprake is van een toename van verstoring, waardoor vergunningverlening mogelijk is. Een verslechtering van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden vanwege verstoring door grondgebonden gebruik is op voorhand uit te sluiten.

Referenties

TNO, 1992. Zonering Vliegbasis Leeuwarden. TNO-RPT-92-0158, TNO-Industrie. September 1992.

TNO, 1997. Akoestisch hoofdrapport fase 2 en 3 Vliegbasis Leeuwarden. Rapport TPD-HAG-RPT-970128, 10 december 1997.

Ministerie van VROM, 2001. Beschikking vliegbasis Leeuwarden

Brouwer, A. & R. E. van der Vliet, 2020. Ecologische effectanalyse militaire vliegactiviteiten Deel 2: vliegbasis Leeuwarden. Rapport 18-255, Bureau Waardenburg, Culemborg

Hornman, M. 2009. Monitoring natuurwaarden vliegbasis Leeuwarden. Dienst Vastgoed Defensie (DVD) Directie Noord Afdeling Terreintechniek Rapport R380-09/002

Reijnen R. & R. Foppen, 1991. Effect van wegen met autoverkeer op de dichtheden van broedvogels. IBN-rapport 91/1. DLO-instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Leersum.

Reijnen, R., R. Foppen & H. Meeuwsen, 1995. The effects of traffic on the density of breeding birds in Dutch Agricultural grasslands. Biological Conservation Jrg. 75, pp. 255-260.

IL&T, 2019. Beschikking milieuneutrale verandering Vliegbasis Leeuwarden (06C02), 2019/0660. 5 september 2019.